

E. LAGERWEY, *Boden en helden Gods*, Legenden van in Noord-Nederland veel vereerde heiligen. Vermeerderde uitgave met houtsneden van Johannes Mulders, Assen, 1955, Van Gorcum en Comp. N.V., G. A. Hak en Dr. H. J. Prakke, 200 pp.; 14/-.

Hierdie boek verskyn in 'n serie, wat die algemene naam van „Volksdichtung” dra. Wanneer mens dit nou maar in die oog hou, bly jy bewaar vir die misverstand dat die skrywer, die oud-Katolieke Biskop van Utrecht, die bedoeling sou hê om sy lesers te laat glo wat hy vertel: 'n eindelose reeks van uiters ongeloofwaardige wonderwerke. Die versameling is nuttig om te sien wat in die voorreformatoriese Nederlande onder die volk vertel en geglo is. Volksdigting is dit in soverre, dat dit ons toon watter verdigsels aan die volk verkondig is; maar dis nie digting deur die volk nie, want dis kennelik die geestelikheid wat hier konstant aan die woord is, en in die bewerking van Monseigneur Lagerwey skemer nog telkens die oorspronklike Latyn deur.

Die versameling val in twee dele uiteen: in die eerste helfte word legendes oor figure wat 'n rol by die kerstening van Nederland gespeel het, vertel; die tweede helfte bied 'n aantal legendes oor sewe Nutestamentiese gestaltes. Ons sou persoonlik liever die hele boek alleen aan Nederlandse of vir Nederlandse geskiedenis belangrike figure gewy gesien het. Die apostellegendes kan mens in tal van vorme en werke aantref: oor die spesifieke Nederlandse heiliges bestaan maar min toeganklike literatuur.

As ons dan tog besig is om wense uit te spreek, sou ons daar nog aan toevoeg dat die hedendaagse leser graag ter inleiding van die legende sou verneem wat histories oor 'n bepaalde figuur vasstaan. Tenslotte behoort Willebrord of Bonifacius nie maar net tot die „volksdichtung” nie, maar

ook en vooral tot die geskiedenis, en daarin het ook gestaltes soos Ludger of Gertrude hul plek. Dit sou ook wenslik wees om oor die plekke, waar die verering van die betrokke heilige 'n historiese rol gespeel het, iets te sê. Die samehang van Kuinre met Cunera, of die van Geertruidenberg met Gertrude, was 'n bespreking waard.

Nou bied die boek sonder historiese kritiek of literêre analise 'n — nogal housterige — vertaling van Middeleeuse Latynse tekste, en word dit aan die leser, wat tot sy verbasing op p. 33 bv. 'n motief uit die Dekameron van Boccaccio ontmoet, oorgelaat om oor die historiese, geografiese en letterkundige agtergrond te spekuleer. Die bedoeling van die bewerker was waarskynlik dat die leser deur die legendes tot vrome oordenking gebring sou word. Die kans daarop lyk nie groot nie.